

Évközi 17. vasárnap

Róm 8,28–30

Az Istent szeretőknek minden javukra válik

²⁸Tudjuk azt is, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra válik, hiszen ő saját elhatározásából választotta ki őket. ²⁹Akiket ugyanis eleve ismert, azokat eleve arra rendelte, hogy Fiának képmását öltsek magukra, így lesz ő elsőszülött a sok testvér között. ³⁰Akiket előre erre rendelt, azokat meg is hívta, akiket meghívott, azokat megigazulttá tette, akiket pedig megigazulttá tett, azokat meg is dicsőítette.

Pál ezen gondolatai széles körben ismertek, még olyanok is idézik, akik a pontos lelőhelyét nem is ismerik. Kétféle ember idézi ezt a mondatát. Azok, akik másokat vigasztalnak. Ekkor egyetlen jelentése van: „Ne veszítsd el a hitedet!” Sokkal meggyőzőbb azonban ez a mondat, ha valaki érthetetlen szenvedést vagy katasztrófát élt át, és azután rájött arra, hogy eközben mennyi mindent tanult azokból a szenvedésekből, amelyekről úgy irtózott. Ilyen esetben a mondat az egyik legmélyebb hitvallássá válhat.

De vajon a Rómaiaknak írt levélben és Pál életében hogyan funkcionál ez a mondat? A két versben tételmondat szerűen vezeti be a szakaszt, ami után azok, akiknek a körére ezt a mondatot vonatkoztatni akarja, többszörösen összetett mondatban lesznek definiálva. Elsősorban a meghívottakhoz intézi e szavakat a szerző. A meghívottakról kiderül, hogy Isten már korábban ismerte őket, sőt „eleve arra rendelte”, hogy Fia képmásához legyenek hasonlók. Vagyis, hogy az új emberség, amelynek az ősmintája Jézus Krisztus, bennük is megjelenjen. A kiválasztottak megigazultak lettek.

Ehhez a mondatához köthető a predestináció tan, vagyis az előre rendelés, amely a szabad akaratú embernek a végső célját, az üdvösséget Isten előre meghatározza. A vulgáris értelmezésben azt szokták érteni rajta, hogy van, akiket Isten üdvösségre előre kiválasztott, és van akiket hagy elkárhozni. Fontos tudni, hogy az egyház az üdvözültekkel kapcsolatban valóban beszél erről, de a kárhozottakkal kapcsolatban nem fogalmazott meg dogmát. Ugyanis nem arról van szó, hogy néhány protekciós keresztényt Isten valami miatt eleve kiválasztott arra, hogy üdvözítse, és tehetnek akármit, a végén úgy is üdvözülni fognak.

Hasonlóan téves az ezzel ellentétes állítás is, miszerint Isten kárhozni hagyja valakit is, aki nincs rajta az üdvözültek listáján. A teológus-

sok két dolog egyeztetésén fáradoznak, Isten előretudását és a szabad akaratot kell összehangolni. Egyrészt Isten minden kegyelmi segítséget megad, amely a jóra indít bennünket és a jóban való megmaradásban segít, érdemeinken kívül teljesen ingyenesen adja. De az üdvösség mégiscsak ajándéka az érdemeinknek.

A XVI. századi reformátorok Kálvin János vezetésével igen erőteljesen hangsúlyozták az ember elesettségét, bűnre való hajlandóságát és azt, hogy az ember Isten kegyelme nélkül semmire sem képes. Emiatt alakult ki az a nézet, hogy Isten egyeseket már előre kiválasztott az üdvösségre, és ezek annyi kegyelmet kapnak, hogy azt el is ériék.

Érdeemes idézni Luther Mártont, aki azt mondta, hogy a keresztyén embernek erősen kell hinnie, hogy ő a kiválasztottak között van, mert ezzel tanúságot tesz elve rendeltetéséről. Azt, hogy Isten kiket választ ki az üdvösségre, megmarad az ő titka. Ezért senki sem lehet biztos abban, hogy kiválasztott az üdvösségre, csak reménykedhetünk benne, de ki nem érdemelhetjük.

Minden ellentétes állítással szemben ki kell jelentenünk, hogy nem ismerjük az üdvözültek számát, egyetlen bibliai kijelentés sem pontosítja ezt. Másrészt Isten egyetemes üdvözítő szándéka (1Tim 2,5) egyértelmű, tehát ő mindenkit üdvözíteni akar. Ezért az üdvösséget egyéni érdemek szerzésével kell elérnünk, még akkor is, ha végül is ajándékba kapjuk. Úgy vélem, az üdvösségre való törekvés fontosabb, mint a végeredményről gondolkodnunk, amely Isten titka. Főleg akkor káros ez, ha azt állítjuk, hogy bizonyos emberek eleve ki vannak zárva az üdvösségből. Ez esetben mi hamarabb mondunk le mások megjavulásának reményéről, mint az Isten. Ez pedig nem az Istent szeretők gondolkodása, és az ilyen filozofálgatás biztosan nem válik javunkra.